

Od kompetencji zawodowych do kwalifikacji rynkowych w sektorze budownictwa

From professional competences to market qualifications in the construction industry

Słowa kluczowe: zadania zawodowe, kompetencje zawodowe, kwalifikacja rynkowa, kwalifikacja uregulowana, efekty uczenia się, Zintegrowany System Kwalifikacji, sektorowa rama kwalifikacji, sektor budowlany.

Key words: professional tasks, professional competences, market qualification, regulated qualification, learning outcomes, Integrated Qualifications System, sectoral qualifications framework, construction sector

Abstract: The construction sector supports the building of the Integrated Qualification System (ZSK) through the participation of its representatives in many initiatives aimed at improving the matching of professional competences and qualifications to the needs of the sector. The Sector Competence Board in Construction will soon receive the instrument in the form of the Sectoral Qualifications Framework in Construction (SRK-Bud) – legislative works are underway to include SRK-Bud into ZSK – which will facilitate the development of new qualifications in line with the sector's needs. As a part of the INFODORADCA+ project, the information about 63 professions from the construction sector will be developed. Content-rich descriptions of these professions can be used to prepare applications for the inclusion of new market qualifications to ZSK. It has started in 2017, when the first construction qualification – "Construction joinery assembling" – was included into ZSK as a market qualification. The first certificates confirming the achievement of learning outcomes in this qualification were issued in the second half of 2018. Similarity and complementarity of occupational information included in the model for the description of a profession within the INFODORADCA+ project as well as in the application form for the inclusion of a new market qualification to ZSK fosters the acceleration of works on the development of new market qualifications for the construction sector.

Wprowadzenie. Kompetencje zawodowe i kwalifikacje w sektorze budownictwa są obecnie przedmiotem badań i prac w kilku przedsiębiorstwach, z których najważniejsze to:

- zaprojektowanie w 2017 r. Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie (SRK-Bud)¹,
- przygotowanie we wrześniu 2018 r. projektu rozporządzenia włączającego SRK-Bud do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji²,
- tworzenie w projekcie systemowym INFODORADCA+ informacji o 63 zawodach sektora budowlanego – prace zostaną zakończone w połowie 2019 r.³,
- opracowanie i włączenie w 2017 r. do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji pierwszej w Polsce kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej” – trwa procedowanie zmierzające do włączenia kolejnych kwalifikacji rynkowych z sektora budownictwa,
- działalność Sektorowej Rady ds. Kompetencji w Budownictwie, która ukonstytuowała się w kwietniu 2017 r.⁴.

Celem artykułu jest pokazanie możliwości wykorzystania efektów powyższych inicjatyw w projektowaniu kwalifikacji rynkowych, na przykładzie prac prowadzonych przez interesariuszy sektora budownictwa, który jest sektorem wiodącym w rozwijaniu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w Polsce.

Porządkująca rola Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie. Sektorowa Rama Kwalifikacji w Budownictwie (SRK-Bud) stanowi interpretację Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), która jest głównym elementem wdrażanego w Polsce Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK).⁵ Polski system dąży w ten sposób do synchronizacji krajowych kwalifikacji z kwalifikacjami funkcjonującymi w Unii Europejskiej, za sprawą zachowanego pokrewieństwa z Europejską Ramą Kwalifikacji.

Zaprojektowanie i wdrożenie SRK-Bud jest istotnym przedsięwzięciem, zarówno społecznym jak i gospodarczym, gdyż sektor budownictwa zajmuje ważne miejsce w polskiej i europejskiej gospodarce. Warto podkreślić, że obecnie na rynkach europejskich, oferuje się usługi budowlane dla wykwalifikowanych pracowników z różnych krajów. Migracja ludności jest więc bardzo duża, a różnice w kwalifikacjach osób, pochodzących z różnych krajów są mocno odczuwalne. Coraz bardziej w związku z tym daje o sobie znać brak spójnych przejrzystych opisów kwalifikacji

¹ SRK-Bud powstała w ramach projektu systemowego Instytutu Badań Edukacyjnych „Wspieranie realizacji I etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji”.

² Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie dostępny na stronie: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12316007> [dostęp: 26.09.2018].

³ Więcej informacji na stronie projektu: <http://www.infodoradca.edu.pl/> [dostęp: 26.09.2018].

⁴ Konkurs PARP w ramach finansowania EFS i skarbu państwa – II Oś priorytetowa POWER „Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji” i działania 2.12 „Zwiększenie wiedzy o potrzebach kwalifikacyjno-zawodowych”.

⁵ Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 986, z późn. zm.).

oraz czytelnych dla rynku pracy certyfikatów, uzyskiwanych przez pracowników w edukacji formalnej i pozaformalnej. Takie zadanie – swoistej platformy, na której budować można działalność w budownictwie – spełnić może SRK-Bud. Ponadto SRK-Bud umożliwi pracownikom branży budowlanej prezentowanie swoich kwalifikacji, a pracodawcom – ułatwi ich ocenę. Tym samym, SRK-Bud stanowi nie tylko narzędzie dla kadry zarządzającej zasobami ludzkimi, ale także wsparcie dla idei uczenia się przez całe życie oraz ciągłego rozwoju zawodowego, wskutek czego zwiększy się również konkurencyjność polskiego sektora budowlanego.

Docelowo SRK-Bud, po ogłoszeniu rozporządzenia włączającego SRK-Bud do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, będzie również narzędziem wykorzystywanym przez Sektorową Radę ds. Kompetencji w Budownictwie do porównywania kwalifikacji sektorowych w wymiarze krajowym i międzynarodowym⁶.

Określenie granic sektora budownictwa na potrzeby Ramy było jedną z kluczowych decyzji w projektowaniu SRK-Bud. Nie chodzi w tym wypadku o różne definicje budownictwa, ale przede wszystkim o czytelne kryterium, na którego podstawie daną kwalifikację można zaliczyć lub nie do kwalifikacji budowlanych. Dodatkową trudność stanowiło założenie, że obszar „limitowany” musi określać kwalifikacje już istniejące, jak też antycypować nowe kwalifikacje w sektorze.

Prawne granice sektora wyznacza ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane⁷ i związane z nią akty prawne, wraz z przyjętą w nich terminologią. Przyjęto także założenie, że granice sektora w zakresie kwalifikacji określa kompetencja ministra właściwego ds. budownictwa. Uznano, że Sektorowa Rama Kwalifikacji w Budownictwie odnosi się do rodzajów działalności ujętych w Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)⁸:

- Sekcja F – Budownictwo, Działy:
  - 41 – Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
  - 42 – Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
  - 43 – Roboty budowlane specjalistyczne;
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Dział:
  - 71.1 – Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne;
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, Dział:
  - 81.22.Z – Specjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych z zastrzeżeniem, że odniesienie do PKD należy traktować jako jedno z wielu kryteriów definiowania sektora budowlanego.

⁶ Projekt Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie dostępny jest do wglądu pod adresem: <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl/budownictwo> [dostęp: 26.09.2018].

⁷ Dz.U. Nr 89, poz. 414 z późn. zm.

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24.12.2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – Dz.U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.

Warto podkreślić, że z uwagi na zakres kompetencji ministra właściwego ds. budownictwa, w obszarze sektora zdefiniowanym dla SRK-Bud nie znalazły się kwalifikacje dotyczące:

- produkcji wyrobów budowlanych,
- gospodarowania nieruchomościami,
- obsługi (operatorów) maszyn i urządzeń budowlanych, które wymagają posiadania specjalistycznych uprawnień nadawanych poza sektorem budownictwa.

W efekcie powstała definicja opisowa podkreślająca, że budownictwo jest rodzajem działalności usługowej o charakterze materialnym, której rezultat ma charakter trwały, dotyczy całego życia obiektu budowlanego, a działalność budowlana prowadzona jest w ramach budowlanego procesu inwestycyjnego, którego głównymi etapami i zarazem obszarami działalności są:

- I Prace w zakresie programowania, planowania, projektowania i wydawania decyzji o podjęciu realizacji inwestycji budowlanej.
- II Prace (roboty) budowlano-montażowe.
- III Prace związane z utrzymaniem lub poprawą sprawności technicznej obiektu budowlanego.
- IV Prace związane z rozbiórką obiektu budowlanego i wykorzystaniem pozostałych wyrobów budowlanych.

Podsumowując: porządkujący charakter SRK-Bud przejawia się w jej konstrukcji oraz treści obejmujących:⁹

- 1) określenie podstawowych rodzajów działalności, do których odnosi się Sektorowa Rama Kwalifikacji w Budownictwie;
- 2) zdefiniowanie poziomów kwalifikacji w sektorze budownictwa;
- 3) zdefiniowanie wyznaczników sektorowych (obszarów działalności) w budownictwie;
- 4) zdefiniowanie kontekstów wyodrębnionych w ramach wyznaczników sektorowych w budownictwie;
- 5) określenie zestawów kluczowych kompetencji dla najważniejszych czterech obszarów działalności w sektorze;
- 6) opracowanie charakterystyk poziomów SRK-Bud w języku efektów uczenia się, tzn. wyodrębnienie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla każdego poziomu kwalifikacji.

W efekcie charakterystyki poziomów SRK-Bud odpowiadają specyfice branży budowlanej, przy czym uwzględniają kluczowe grupy kompetencji wymaganych do pracy w budownictwie oraz odnoszą się do najważniejszych kwalifikacji nadawanych w branży budowlanej: formalnych i pozaformalnych, w tym rynkowych i uregulowanych.

Odnosząc się do zdefiniowanego powyżej sektora budownictwa, spośród 1000 zawodów projektu INFODORADCA+ informacja zawodoznawcza zostanie opracowana dla

---

⁹ Więcej w artykule: K. Symela, I. Woźniak: Projektowanie Sektorowych Ram Kwalifikacji w Polsce – na przykładzie branży budowlanej. Edukacja Ustawiczna Dorosłych Nr 3/2017.

następujących 63 zawodów budowlanych, których opisy zostaną powiązane z charakterystykami poziomów Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie (tabela 1).

Tabela 1. Zawody zaliczone do sektora budownictwa zgodnie z granicami sektora zdefiniowanymi w SRK-Bud, dla których opracowana zostanie informacja o zawodzie w projekcie INFODORADCA+

Lp.	Kod w klasyfikacji zawodów i specjalności	Zawód
1	132301	Kierownik budowy
2	242211	Inspektor nadzoru budowlanego
3	311201	Kosztorysant budowlany
4	311202	Laborant budowlany
5	311203	Technik architekt
6	311211	Inspektor budowlany
7	311212	Inspektor budowy dróg
8	311213	Inspektor budowy mostów
9	311215	Mostowniczy
10	312304	Mistrz produkcji w budownictwie ogólnym
11	343205	Technik sztukatorstwa i kamieniarstwa artystycznego
12	711101	Konserwator budynków i stanu technicznego pomieszczeń
13	711103	Renowator zabytków architektury
14	711201	Monter kamiennych elementów budowlanych
15	711202	Murarz
16	711205	Brukarz
17	711401	Betoniarz
18	711404	Zbrojarz
19	711502	Cieśla szalunkowy
20	711503	Stolarz budowlany
21	711606	Układacz nawierzchni drogowych
22	711903	Monter rusztowań
23	711904	Robotnik rozbiórki budowli
24	712202	Glazurnik
25	712203	Parkieciarz
26	712204	Posadzkarz
27	712301	Monter ociepleń budynków
28	712302	Sztukator
29	712303	Tynkarz
30	712304	Monter fasad

31	712402	Monter izolacji chemoodpornych i antykorozyjnych
32	712404	Termoizoler
33	712501	Monter/składacz okien
34	712503	Szklarz budowlany
35	712506	Monter szkła budowlanego
36	712601	Hydraulik
37	712603	Monter instalacji gazowych
38	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych
39	712605	Monter rurociągów górniczych
40	712607	Monter rurociągów przemysłowych
41	712608	Monter sieci ciepłych
42	712609	Monter sieci deszczownianych
43	712610	Monter sieci gazowych
44	712612	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych
45	712614	Monter urządzeń energetyki odnawialnej
46	712615	Studniarz
47	712703	Monter/konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych
48	712902	Monter systemów suchej zabudowy
49	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie
50	712906	Monter stolarki budowlanej
51	713101	Malarz-tapeciarz
52	713102	Malarz budowlany
53	713104	Szpachlarz
54	721302	Blacharz budowlany
55	721401	Monter bram
56	721403	Monter konstrukcji aluminiowych
57	721404	Monter konstrukcji stalowych
58	721405	Oczyszczacz konstrukcji stalowych
59	721502	Monter konstrukcji linowych stałych
60	723314	Monter-instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim
61	741104	Elektryk budowlany
62	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy
63	811409	Szlifierz kamienia

Informacja o kompetencjach zawarta w informacji o zawodzie INFODORADCA+. W projektowaniu kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w sektorze budownictwa (i nie tylko), celem włączenia ich do ZSK, przydatna może

być informacja o zawodzie, ujętym w Klasyfikacji zawodów i specjalności¹⁰, przygotowana w projekcie INFODORADCA+. Model informacji o zawodzie w projekcie INFODORADCA+ zawiera¹¹.

1. Dane identyfikacyjne zawodu (nazwa, kod, usytuowanie w klasyfikacjach: ISCO, PKD, autorzy i eksperci opiniujący).
2. Opis zawodu (opis pracy, środowiska, wymagań psychofizycznych i zdrowotnych, wykształcenia, możliwości rozwoju, potwierdzania kwalifikacji, pokrewieństwo z innymi zawodami).
3. Zadania zawodowe i wymagane kompetencje (kompetencje przyporządkowane do zadań zawodowych opisane zostały w kategoriach efektów uczenia się: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych – wspomniano o możliwości porównania z efektami uczenia się zawartymi w charakterystykach poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji, o ile istnieje).
4. Odniesienie do sytuacji zawodu na rynku pracy i możliwości doskonalenia zawodowego (miejsca pracy, instytucje kształcące, szkolące i potwierdzające kwalifikacje, zarobki, zatrudnianie niepełnosprawnych).
5. Odniesienie do Europejskiej klasyfikacji umiejętności/kompetencji, kwalifikacji zawodów (ESCO) (linki do zasobów internetowych).
6. Źródła dodatkowych informacji o zawodzie (regulacje prawne, literatura, internet).
7. Słownik (zawodoznawczy i branżowy).

Spośród wyżej wymienionych, kluczowa informacja o kompetencjach zawodowych znajduje się p. 3. Zadania zawodowe i wymagane kompetencje.

Informacja o efektach uczenia się w formularzu wniosku o włączenie kwalifikacji rynkowej do ZSK. Kwalifikacje rynkowe, podobnie jak kwalifikacje uregulowane, zanim zostaną włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i znajdują się w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), muszą być opisane, a jakość opisu zrecenzowana przez powołanych przez ministra właściwego dla kwalifikacji ekspertów. Określony musi być poziom kwalifikacji, zgodnie z charakterystyką poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji, który będzie przypisany do całej kwalifikacji, ale także do poszczególnych zestawów efektów uczenia się. Sposób opisanie kwalifikacji rynkowej określa art. 15 ustawy o ZSK¹². Zgodnie z nim każdy wniosek o włączenie kwalifikacji rynkowej do systemu musi zawierać:

---

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 227).

¹¹ Więcej w: K. Symela, I. Woźniak: Podręcznik – Jak tworzyć informacje o zawodach funkcjonujących na rynku pracy? Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018.

¹² Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 986 z późn. zm.).

1. Nazwę, skrót i rodzaj kwalifikacji (pełna lub częściowa), poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisany do danej kwalifikacji oraz odniesienia do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji, jeśli ustanowiono Sektorowe Ramy Kwalifikacji w danym sektorze lub branży.
2. Krótką charakterystykę kwalifikacji, obejmującą informacje o działaniach lub zadaniach, które potrafi wykonywać osoba posiadająca tę kwalifikację.
3. Orientacyjny nakład pracy, określony w godzinach, potrzebny do uzyskania kwalifikacji.
4. Wymagane kwalifikacje poprzedzające (jeśli dotyczy) oraz w razie potrzeby, warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji, w szczególności wymagany poziom wykształcenia.
5. Odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz wskazanie kwalifikacji ujętych w ZRK zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się.
6. Zapotrzebowanie na kwalifikację, przedstawione w kontekście trendów na rynku pracy, rozwoju nowych technologii, potrzeb społecznych oraz strategii rozwoju kraju lub regionu.
7. Informację na temat grup osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji.
8. Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji.
9. Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację.
10. Podstawa prawna (data włączenia kwalifikacji do ZSK).
11. Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się.
12. Zestawy efektów uczenia się (każdy zestaw posiada swój numer, nazwę oraz przypisany poziom PRK/SRK i składa się z poszczególnych efektów uczenia się (przedstawionych w formie umiejętności) oraz kryteriów weryfikacji ich osiągnięcia (tutaj występuje mieszanka czynności/umiejętności, wiedzy potrzebnej do ich wykonywania oraz postaw reprezentujących pożądane kompetencje społeczne).
13. Informację o instytucjach uprawnionych do nadawania kwalifikacji i instytucjach prowadzących ewaluację zewnętrzną.
14. Informację o ministrze właściwym.
15. Nazwę dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji, a także okres jego ważności i w razie potrzeby warunki przedłużenia ważności.
16. Uprawnienia związane z posiadaniem kwalifikacji (jeśli dotyczy).
17. Kod dziedziny kształcenia oraz kod PKD.
18. Status kwalifikacji (np. funkcjonująca).
19. Informację o orientacyjnym koszcie uzyskania dokumentu potwierdzającego otrzymanie danej kwalifikacji.

W powyższym opisie kluczowa informacja o kompetencjach zawodowych znajduje się pośród „Zestawów efektów uczenia się”.

Przenikanie się opisów w modelach INFODORADCA+ oraz ZSK. Porównanie obu modeli: informacji o zawodzie INFODORADCA+ oraz opisu kwalifikacji rynkowej w formularzu ZSK prowadzi do wniosków:

- spoiwem łączącym informację o zawodzie w modelu INFODORADCA+ oraz w modelu opisu kwalifikacji rynkowej ZSK jest ten sam język efektów uczenia się wyrażonych w zbiorach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- efekty uczenia się w modelu informacji o zawodzie INFODORADCA+ zostały pogrupowane i przypisane do zadań zawodowych, przy czym zbiór tworzący kompetencje społeczne przypisano do całego zawodu (w efekcie wszystkie zadania zawodowe mają ten sam zbiór kompetencji społecznych);
- efekty uczenia się w modelu opisu kwalifikacji rynkowej ZSK zostały pogrupowane w tzw. zestawy efektów uczenia się, przy czym każdy efekt uczenia się został wyrażony tylko w formie umiejętności (brakuje pozostałych dwóch składników: wiedzy i kompetencji społecznych). Walidacja efektu uczenia się polega na sprawdzeniu jego osiągnięcia za pomocą przypisanych do niego kryteriów weryfikacji, które zostały wyrażone w postaci: czynności lub umiejętności, wiedzy, a także postaw pracowniczych (można je utożsamić z kompetencjami społecznymi) podlegających obserwacji podczas walidacji – przy czym nie w każdym efekcie uczenia się wymieniono wiedzę podlegającą sprawdzeniu i nie w każdym polecono obserwować wymaganą kompetencję społeczną;
- kompetencję zawodową daną w modelu informacji o zawodzie INFODORADCA+, na którą składa się zbiór co najmniej dwóch zadań zawodowych, można utożsamić z kwalifikacją rynkową opisywaną w modelu ZSK.

Pozostałe treści opisów zawodów/kompetencji/kwalifikacji w obu modelach mają charakter uzupełniający się, co wynika z różnych celów, dla których te opisy zostały utworzone.

Poniższa tabela 2 przedstawia podobieństwa i różnice w treściach informacji o zawodzie/kwalifikacji w modelu informacji o zawodzie INFODORADCA+ oraz modelu opisu kwalifikacji rynkowej ZSK.

Tabela 2. Podobieństwa treści w modelach opisów zawodów/kwalifikacji INFODORADCA+ oraz ZSK¹³

Lp.	Treść informacji/opisu	INFODORADCA+	ZSK
1	Nazwa zawodu/kompetencji/kwalifikacji	X	X
2	Kod zawodu/kompetencji/kwalifikacji	X	
3	Autorzy i eksperci opiniujący	X	
4	Powiązanie z PRK/SRK, PKD	X	X

¹³ Do porównania wykorzystano opis kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej”, historycznie pierwszej kwalifikacji rynkowej wprowadzonej do ZSK w 2017 r., dostępny na stronie: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl> [dostęp: 26.09.2018].

5	Powiązanie z ESCO, ISCO	X	
6	Kod dziedziny kształcenia		X
7	Informacja o ministrze właściwym		X
8	Krótką charakterystyką zawodu/kwalifikacji	X	X
9	Rozbudowany opis zawodu/kwalifikacji	X	
10	Działania/zadania zawodowe	X	X
11	Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się		X
12	Zestawy efektów uczenia się	X	X
13	Wykształcenie i kwalifikacje wstępne/poprzezające/wejściowe	X	X
14	Uprawnienia związane z posiadaniem kwalifikacji	X	X
15	Możliwości rozwoju i doskonalenia zawodowego	X	
16	Możliwości potwierdzania kwalifikacji	X	
17	Warunki przystąpienia do walidacji		X
18	Wymagania dotyczące przebiegu walidacji		X
19	Wymagania dotyczące podmiotów przeprowadzających walidację		X
20	Informacja o podmiotach przeprowadzających walidację	X	
21	Informacja o instytucjach kształcących i szkolących	X	
22	Orientacyjny nakład pracy do uzyskania kwalifikacji		X
23	Orientacyjny koszt uzyskania dokumentu potwierdzającego otrzymanie kwalifikacji		X
24	Pokrewieństwo z innymi zawodami/kwalifikacjami	X	X
25	Zapotrzebowanie na zawód/kwalifikację	X	X
26	Zainteresowanie kwalifikacją, możliwości zatrudnienia/wykorzystania kwalifikacji	X	X
27	Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	X	
28	Zatrudnianie niepełnosprawnych	X	
29	Zarobki	X	
30	Regulacje prawne	X	
31	Literatura, źródła internetowe	X	
32	Słownik	X	

Wnioski. Kwalifikacja rynkowa lub uregulowana może zostać włączona do ZSK na wniosek podmiotów prowadzących zorganizowaną działalność w obszarze: gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń. Zainteresowany podmiot (instytucja, organizacja) składa elektroniczny wniosek do ministra właściwego dla kwalifikacji za pośrednictwem portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Wszystkie zawody sektora budownictwa wymienione w tabeli 1 mogą stać się przedmiotem wyodrębnienia i opisanie kwalifikacji rynkowej lub uregulowanej (dotyczy uprawnień budowlanych). Przykładem jest kwalifikacja rynkowa „Montowanie stolarki budowlanej”, która koresponduje z zawodem szkolnym „Monter stolarki budowlanej” wprowadzonym do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego¹⁴ i kształconym w trzyletniej branżowej szkole I stopnia od roku szkolnego 2018/2019, zgodnie z przygotowaną dla niego podstawą programową.

Interesariusze sektora budownictwa chcący wprowadzić do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikację rynkową powinni w szczególności:

- przeprowadzić analizę tendencji rozwojowych w budownictwie i zapotrzebowania rynku na nową kwalifikację;
- ustalić pokrewieństwo do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz wspólne zestawy efektów uczenia się;
- określić poziom kwalifikacji oraz kluczowe efekty uczenia się właściwe dla projektowanej kwalifikacji rynkowej z wykorzystaniem charakterystyk poziomów Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie oraz Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- skorzystać z informacji o zawodzie przygotowanej w projekcie INFODORADCA+, właściwym dla projektowanej kwalifikacji rynkowej, celem zachowania spójności „Zestawów efektów uczenia się” (zgodnie z formularzem ZSK) z informacją „Zadania zawodowe i wymagane kompetencje” (zgodnie z modelem INFODORADCA+);
- wypełnić elektroniczny formularz wniosku o włączenie nowej kwalifikacji rynkowej do ZSK¹⁵.

Bibliografia

1. Opis kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej”, <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/> [dostęp: 26.09.2018].
2. Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie. <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12316007> [dostęp: 26.09.2018].
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. z 2017 r., poz. 622, z późn. zm.).

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. z 2017 r., poz. 622, z późn. zm.).

¹⁵ Szczegóły na stronie: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/dokumenty-komunikaty/dokumenty/29-instrukcja-dla-podmiotow-wnioskujacych-o-wlaczenie-kwalifikacji-rynkowej> [dostęp: 26.09.2018].

4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 227).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24.12.2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.).
6. Sektorowa Rama Kwalifikacji w Budownictwie (SRK-Bud). IBE, Warszawa 2017. <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl/budownictwo>[dostęp: 26.09.2018]
7. Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. IBE, Warszawa 2016.
8. Symela K., Woźniak I.: Podręcznik – Jak tworzyć informacje o zawodach funkcjonujących na rynku pracy? Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018.
9. Symela K., Woźniak I.: Projektowanie Sektorowych Ram Kwalifikacji w Polsce – na przykładzie branży budowlanej. Edukacja Ustawiczna Dorosłych Nr 3/2017.
10. Szymczak A., Trochymiak M., Żurawski A.: Sektorowe ramy kwalifikacji w Polsce. Analiza założeń i wytyczne do tworzenia. Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015.
11. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 986 z późn. zm.).

dr inż. Ireneusz Woźniak

Instytut Technologii Eksploatacji - Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu

Jakub Kus

Związek Zawodowy „Budowlani”